

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Filozofická fakulta. Ústav dějin umění.

Šárka Burešová, Tradiční prvky nizozemského krajinářství v malbě Roelandta Saveryho

Bakalářská práce. 2012

Šárka Burešová se ve své práci zabývá krajinářskou tvorbou malíře R. Saveryho. Své téma zpracovává ve velmi širokém záběru – v úvodu předkládá rozsáhlou kapitolu, která čtenáři podává přehled nizozemských dějin na konci středověku a počátku novověku včetně náhledu do náboženského dění po nástupu evropské reformace. Toto uvedení rozhodně není v autorčině podání samoúčelné, neboť vytváří zázemí pozdější argumentace, v níž dokládá, že i zdánlivě tak bezobsahový žánr jako je krajinomalba mohl mít v Nizozemí silné politické podtexty. Následuje přehled vývoje nizozemského krajinářství s výkladem o tzv. národní krajinomalbě – totiž obrazu krajiny, který získal v bojích za nezávislost symbolické hodnoty patriotického významu. V následujících kapitolách se autorka věnuje životu R. Saveryho, podává přehled jeho díla a podrobně analyzuje směsice vlivů, které do jeho tvorby zasáhly. Nejzajímavější částí práce je kapitola pojednávající o vlivu zbožnosti na Saveryho tvorbu. Nejprve přesvědčivě ukazuje, že i krajinomalba má svou inspiraci v určitých partiích biblického textu, zejména v partiích knihy Genesis o stvoření světa případně v představách o uspořádání Ráje, a že její zobrazení je tedy také nositelem náboženských významů. Vychází z předpokladu, že malíř se hlásil k anabaptistické církvi a hledá reflexi jejího učení v některých Saveryho obrazech, konkrétně v zobrazeních Ráje. Zde dokládá, že jeho zobrazení Ráje s člověkem a nejrůznějšími zvířaty vycházejí z představ o mírovém soužití tvorů, kteří jsou si jinak v přírodě nepřáteli, v řádu, který je dán Boží vůlí. Tato myšlenka, nepochybně velmi nápaditá, by však zasloužila podpořit přesvědčivější argumentací a ne jen odkazem na biblický text případně dílo mnicha Bartoloměje. Jde totiž o zdroje velmi obecné a navíc sdílené v prostředí všech konfesí. Přesto je tento autorčin pokus velmi záslužný a přesvědčivě dokládá, že krajinomalba je žánrem zhusta nesoucím nejrůznější obsahy. Podobně je tomu i v další skupině děl, jimiž se autorka zabývá, totiž v zobrazení květinových zátiší, které jsou často obrazem pomíjivosti, běhu času a rytmu života a smrti. Autorka správně upozorňuje, že takto vnímané květinové zátiší bylo oblíbené v 17. století jak u protestantských, tak i katolických objednavatelů. Pozoruhodnou částí práce je kapitola věnovaná motivu Vanitas v krajinomalbě, kde Šárka Burešová navrhuje symbolické čtení motivu stromu v krajině jako symbolu pomíjivosti, případně běhu času. Zde odkazuje na tradici obdobných významových čtení např. Stromu života ve středověkém umění. Podobně

jako výše bych tuto myšlenku, nepochybně správnou, viděl rád podpořenou hlubší argumentací. Přes tyto připomínky autorka ukázala, že umí pracovat s uměleckým materiálem i odbornou literaturou, že dokáže originálně uvažovat a napsat – i při široce postaveném záběru – ucelenou práci. Proto ji rozhodně doporučuji k obhajobě a navrhuji – zejména za originalitu myšlení – ocenit známkou výborně.

Michal Šroněk

14.6.2012